

**Emanuel Copilaș, *Integrarea României în sfera de influență sovietică (1944-1947).*
Perspective internaționale și locale,
Editura Corint, București, 2023, 592 p.**

În primăvara anului 2023, a văzut lumina tiparului la prestigioasa editură bucureșteană Corint volumul cu titlul *Integrarea României în sfera de influență sovietică (1944-1947). Perspective internaționale și locale*, semnat de către Emanuel Copilaș, Conf. univ. dr. la Universitatea de Vest din Timișoara. Emanuel Copilaș abordează lucrarea într-un stil original, îmbinând analiza istorică a evenimentelor cu dialectica lui Hegel, el având un doctorat în domeniul relațiilor internaționale și al studiilor europene susținut la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca în 2011. Consistentul volum este scris la un înalt nivel academic, cu metodologie, aparat critic, referințe bibliografice consistente, atât din literatura de specialitate românească, cât și din cea străină.

Lucrarea este structurată pe 9 capitole, în care autorul își propune să răspundă la mai multe întrebări cum ar fi: de ce a ajuns PCR din postura de cel mai redus și dezorganizat partid comunist est-european, de la finalul celui de-al Doilea Război Mondial, în cea a partidului comunist est-european cu cel mai mare număr de membri? Pornind de la această interogație, Emanuel Copilaș analizează lucid, într-un limbaj accesibil, utilizând narațiunea filosofico-istorică, contextul politic extern al României postbelice. Astfel, ca urmare a faptului că războiul civil din Grecia reprezenta principala prioritate a britanicilor, forțele democratice din România au fost lăsate să se descurce singure. În opinia autorului, singurul partid realmente democrat al perioadei – în sensul contemporan al termenului – a fost PSD și, ulterior, PSDI (p. 336). Această teză este reluată pe parcursul volumului, când autorul arată că, în perioada 1945-1947, România a avut un regim politic democratic, chiar dacă a fost fragil și cu toate că ascensiunea sovietică era dominantă în Europa de Est și mai ales în România.

Analizând pe larg perioada interbelică, autorul arată că România Mare a fost creată de Occident ca o țară împotriva expansiunii ideilor URSS. Astfel, anticomunismul elitelor politice interbelice a fost exportat în societate și astfel populația nu a îmbrățișat ideile comuniste. Sovietizarea României și a Europei de Est a reprezentat un proces nuanțat prin intermediul căruia Moscova și-a negociat interesele pe plan regional cu un Occident la fel de precaut, care însă își negocia interesele pe plan global, după un plan prestabilit.

Emanuel Copilaș dezvoltă în volum și alte interogații, precum: de ce în primăvara anului 1946, respectiv în toamna anului 1945, Cehoslovacia și Ungaria au avut alegeri libere, iar România, în toamna anului următor, nu? De ce atitudinile sovietice au variat foarte mult de la un stat la altul? De ce nu trebuie să generalizăm procesul de integrare a Europei de Est în sfera de influență sovietică, ci ar trebui procedat de la caz la caz și abia ulterior să fie avansată o soluție comparativă având invariabil o capacitate explicativă limitată? (p. 127).

Spre finalul lucrării, după o adaptare tabelară realizată de Nicoleta Ionescu-Gură, autorul arată că monarhia românească a fost ultima care a fost abolită în 1947, după monarhiile din Iugoslavia, Albania, Ungaria și Bulgaria (p. 330). De menționat este că abdicarea Regelui Mihai și proclamarea Republicii nu a fost făcută pe căi legale, iar PCR nu lua în calcul răsturnarea monarhiei.

Integrarea României în sfera de influență sovietică a fost un proces punctat cu multe necunoscute, replieri strategice și forțări de note, nu unul realizat după un plan complex elaborat de la care nu ar fi existat abateri, chiar și minore, susține autorul. În acest sens, el arată că Stalin nu a avut în vedere sovietizarea țărilor din Europa de Est eliberate de Armata Roșie, procesul fiind totuși pus în aplicare în funcție de reacțiile dar și de temerile occidentalilor.

Analiza istorică a profesorului Emanuel Copilaș pune în lumină diferențele de opinii geopolitice dintre aliații politici din România – Partidul Național Liberal și Partidul Național Țărănesc – cu privire la abordarea politică a României față de Uniunea Sovietică. Astfel, cu ocazia procesului conducerii PNT, Iuliu Maniu își manifestă nemulțumirea față de diplomații occidentali și de cei sovietici: „Nicio țară din lume nu este astăzi mai nedreptățită ca România. Nu acceptăm comunismul, care este străin de mentalitatea poporului român. Națiunea americană reprezintă astăzi cea mai înaltă forță morală și materială din lume. Lor ne adresăm pentru a obține verdictul final” (p. 290).

Sovietizarea s-a realizat prin prezența Armatei Roșii pe teritoriul României, care a adus pe tancurile comunismul și a creat un regim politic complet ideologizat, susținut de la Moscova, care a impus naționalizarea proprietăților și a monedei, colectivizarea pământurilor, lichidarea întregii elite politice, militare, intelectuale și economice, fiind susținută de un imens aparat propagandistic, coordonat de comisari sovietici. Emanuel Copilaș nu trage concluzii clare la finalul volumului, lăsând cititorul să analizeze dacă experiența comunistă a fost adecvată și/sau aplicată sau nu. Volumul său este o resursă bibliografică prețioasă și este recomandabilă tinerei generații, și nu numai, pentru a înțelege regimul politic democratic actual, în care libertatea de exprimare și libera circulație a persoanelor nu sunt îngădite.

Florin GRECU